

Érték-e a verseny?

Krízis idején az ember hajlamos elgondolkodni a megszokott dolgok értelmén. Így van ez nem csak az emberrel, hanem egy egész ország gazdaságával is. A média hetek óta ontja a borúlátó híreket. Zuhánótözsdeindexek, bankmentő csomagok, gyárbezárások, tervezett beruházások elhalasztása, elbocsátások, egyre apadó pénztárcák, no és válaszul egyre intenzívebb állami szerepvállalás. Egy neves nemzetközi versenyjogi konferencián több nyugati ország versenyhivatali elnöke is elismerte, hogy vannak időszakok, amikor az embereket hidegen hagyja a gazdasági verseny léte vagy nem léte, helyette olyan fontosabb kérdések kerülnek előtérbe, mint a munkahely megőrzése, vagy az emelkedő energiaárak. Másként fogalmazva: a produktum számít, nem az a módszer, amivel elérjük azt. Ezzel azt hiszem, a legtöbben ugyanígy vagyunk. A GVH antitröszt alapelvei is rögzítik, hogy a verseny a piacgazdaság motorja, ugyanakkor nem egy misztikus öncél, hanem egy eszköz. Éppen annak a legjobb eszköze, hogy a társadalom, az egyes emberek gazdasági szükségleteit tartósan, hosszabb távon, a legjobb ár/érték arány mellett kielégítsük. És itt van némi probléma. Az idő. Az állam által meghatározott kereteken belül hömpölygő piaci verseny folyama ugyanis van, hogy nem azonnal, hanem hosszabb időtávon hozza az eredmé-

nyeket. A piac öngyógyító folyamata néha több időt vesz igénybe és nagyobb átmeneti fájdalommal jár, mint egy gyors állami műtét. A politikusok, a napról napra élő emberek mindig azonnal szeretnék a verseny gyümölcseit leszakítani. Elméletben jót tesznek a versenynek az átmenetileg létező magas árak, ha innovációra, új belépésre ösztönöznek – addig azonban valakinek meg kell fizetni a versenyben éppen nyertes vállalat jutalmát, az extraprofitot. Gazdasági válság esetén is a rövid távú tűzoltóeszközök diadalmaszkodnak. Fontos azonban úgy oltani a tűzvést, hogy utána ne csak hamu és füst maradjon, hanem melegeget adó láng is. Nem szabad, hogy a mára koncentráció beavatkozás leállítsa azt a bizonyos motort.

A pénzügyi válság esetén a legkézenfekvőbb állami reakció mentőövet dobni a pórult járt bankoknak. Megmenteni azokat, akik valamilyen okból kifolyólag rossz döntéseket hoztak. Nem árt azonban szem előtt tartani: a gazdasági verseny azért kényszeríti ki a legjobb teljesítményt a piaci szereplőkből, mert tudják, hogy rossz döntéseik eredményeként csődbe mehetnek. El kell, hogy hagyják a piacot – hogy aztán a tőke új, társadalmilag hasznosabb utakat keressen magának a gazdaság berkeiben. Ha ezt az alaptörvényt kiiktatjuk, lassulni fog a motor zakatatolása.

Saját készítésű adventi koszorú

Nem véletlen, hogy az Európai Unió közös piacán folyó verseny felett örködő Bizottság rendkívül gyorsan reagált a pénzügyi válság első híreire. Világossá tették, hogy az állami támogatások szigorú versenyjogi ellenőrzésén nincs ok lazítani. A válságok jönnek-mennek, a piac alaptörvényeit nem szabad felrúgni. A tagállamoknak címzett októberi közlemény kifejti, hogy az általános szabályok keretében hogyan, milyen feltételekkel lehet a versenyt a legkevésbé torzító módon támogatást nyújtani a pénzügyi intézeteknek. Az elvárásoknak megfelelő tőkeemelés, garanciavállalás akár 24 órán belül is áldást kaphat Brüsszeltől. Ehhez ügyelni kell arra, hogy az állami intézkedés ne hozza kedvezőbb helyzetbe a hazai tulajdonú bankokat, a támogatás a krízishez igazodóan csak korlátozott ideig tarthat és mértéke arányos legyen a problémával. Nem szabad megengedni, hogy a pénzügyi intézet, illetve részvényesei a támogatás révén jussanak nem várt haszonhoz. Fontos az is, hogy a támogatást kérő banknak is áldozatokat kell hozni, pénzügyi válság idején sincs ingyen ebéd.

A Versenytükör idei utolsó számában e nehéz őszi hónapok hazai és nemzetközi versenyjogi eseményeivel ismertetjük meg a Kedves Olvasót. A szűkebb értelemben vett versenyjog mellett közösségi állami támogatási témának is teret engedünk. Új rovatot is nyitunk: a GVH számára ismert, a piaci szereplőknek orientációs pontul szolgáló vállalati „best practice”-eket ismertetünk.

Kívánok mindannyiuknak jó olvasást, no és szeretetteljes ünnepeket és sikeres új évet!

Tóth Tihamér

Adventi délután a GVH-ban